

NORGES HØYESTERETT

Den 22. mai 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Bårdsen, Bergh og Høgetveit Berg i

HR-2018-942-U, (sak nr. 18-055774SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

A
B
C
D
E
F
G
H

(advokat Jo Are Aamodt Brænden)

mot

X kommune

(advokat Birgitte Bie Mørkved)

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder spørsmål om hvilke saksbehandlingsregler som gjelder ved lagmannsrettens behandling av anke over avgjørelse fra jordskifteretten om avvisning av en jordskiftesak.
- (2) Den 10. juli 2017 avsa Nord-Gudbrandsdal jordskifterett jordskifteavgjørelse i sak hvor flere hytteeiere langs ---vegen i X kommune hadde krevd bruksordning for vinterbrøyting av veien. Jordskifteavgjørelsen hadde slik slutning:
 - "1. **Ei jordskifteløsning i denne saka vil vere i strid med bindande offentlege føresegner, jf. jordskiftelova § 3-17. Krav om bruksordning for ---vegen vert avvist, jf. jordskiftelova § 6-23 fjerde ledd bokstav a.**
 2. **Partane må dekkje egne kostnader med saka."**
- (3) Avgjørelsen ble påanket til Eidsivating lagmannsrett. Lagmannsretten har under henvisning til jordskifteloven § 8-5 tredje ledd begrenset ankesaken til kun å gjelde de ankende parter og Sel kommune.

- (4) Foranlediget av de ankende parters prosesskriv 20. desember 2017, tok lagmannsretten – ved jordskiftelagdommeren alene – stilling til behandlingsformen ved lagmannsretten. Den 26. januar 2018 traff lagmannsretten avgjørelse – betegnet kjennelse - med slik slutning:

"Nord-Gudbrandsdal jordskifteretts avgjørelse av 10. juli 2017 i jordskiftesak 15-205190REN-JVAG er en jordskifteavgjørelse, og lagmannsretten behandler anken etter reglene i jordskifteloven § 8-1 tredje ledd, jf. § 8-7 andre ledd."

- (5) Hytteeierne B mfl. har anket til Høyesterett. Det er anført at lagmannsrettens avgjørelse bygger på feil bevisbedømmelse og feil rettsanvendelse. I korte trekk er de ankende parters syn at jordskifterettens avvisningsavgjørelse skulle vært avsagt ved kjennelse, jf. jordskifteloven § 6-23 andre ledd, med den konsekvens dette får for lagmannsrettens videre behandling av anken, jf. § 6-23 femte ledd. Lagmannsretten har i dette tilfellet bygd sin avgjørelse på en uriktig forståelse av den reelle begrunnelsen for jordskifterettens avvisning av kravet om bruksordning. Jordskifteretten viser ikke til jordskifteloven § 3-3, kun til jordskifteloven § 3-17. Jordskifteretten må anses å ha anvendt § 3-17 som en formell skranke for å fremme en sak for jordskifteretten, og da vil riktig avgjørelsesform for avvisning være kjennelse. Det bestrides imidlertid at jordskifteloven § 3-17 kan utgjøre et avvisningsgrunnlag. Det er heller ikke riktig at bruksordningen vil være i strid med offentlige tillatelser. I alle tilfeller vil jordskifteavgjørelse ikke være riktig avgjørelsesform, ettersom jordskifteloven § 6-23 fjerde ledd bokstav a ikke har en henvisning til jordskifteloven § 3-17.
- (6) X kommune har tatt til motmæle. Kommunen har i korte trekk sluttet seg til lagmannsrettens konklusjon om at jordskifterettens avgjørelse var en jordskifteavgjørelse, og at lagmannsretten skal behandle anken etter reglene i jordskiftelovens § 8-1 tredje ledd, jf. § 8-7 andre ledd. Det anføres at jordskifteloven § 6-23 fjerde ledd bokstav a kommer til anvendelse selv om bestemmelsen ikke positivt angir § 3-17.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (8) Lagmannsrettens avgjørelse er en saksstyrende avgjørelse som treffes ved *beslutning*, jf. jordskifteloven § 6-23 tredje ledd. Reglene i tvisteloven kapittel 19 gjelder for lagmannsrettens behandling av ankesaken uavhengig av om jordskifterettens avgjørelse er en kjennelse eller en jordskifteavgjørelse, jf. jordskifteloven § 8-1 andre og tredje ledd, jf. § 6-1 andre ledd. Beslutningen kan dermed treffes av forberedende dommer i lagmannsretten alene jf. tvisteloven § 19-2 andre ledd.
- (9) Lagmannsrettens avgjørelse er betegnet *kjennelse*. Høyesterett skal likevel ved sin behandling følge de reglene som gjelder for den avgjørelsestypen lagmannsretten skulle ha brukt, jf. jordskifteloven § 6-23 femte ledd.
- (10) Ved anke over beslutning kommer tvistelovens regler til anvendelse, jf. jordskifteloven § 8-1 andre ledd og jf. § 8-13. Ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve om lagmannsretten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelse, eller om avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig, jf. tvisteloven § 30-3, jf. § 29-3 tredje ledd. Det første alternativet er i rettspraksis forstått slik at ankeutvalget ved anke over beslutningens innhold kan prøve lagmannsrettens generelle lovforståelse, jf. Rt. 2011 side 1469 med videre henvisninger.
- (11) Av jordskifteloven § 6-23 fjerde ledd bokstav a følger det at avgjørelsesformen jordskifteavgjørelse skal benyttes der det tas stilling til hvorvidt "vilkåra for jordskifte i

§§ 3-2, 3-3 og 3-18 er oppfylte eller ikkje, samt sakleg og geografisk avgrensing av saka etter § 6-9". Avgjørelsesformen kjennelse skal derimot benyttes "når ei sak skal avvisast fordi formelle vilkår for å ta opp saka ikkje er oppfylte", jf. § 6-23 andre ledd bokstav a. I lovforarbeidene til jordskifteloven omtales bestemmelsene det henvises til i jordskifteloven § 6-23 fjerde ledd bokstav a, som de "materielle vilkåra" for å reise jordskiftesak, jf. Prop. 101 L (2012–2013) side 277. Systemet i jordskifteloven er altså at det gjøres et skille mellom de formelle vilkårene for jordskifte – prosessforutsetningene – og de materielle vilkårene inntatt i § 3-2, § 3-3 og § 3-18, jf. også HR-2016-2025-U avsnitt 20. Avgjørelsesformen når de formelle vilkårene – prosessforutsetningene – ikke er oppfylt, skal være kjennelse, mens avgjørelsesformen når de materielle vilkårene ikke er oppfylt, er jordskifteavgjørelse.

- (12) I dette tilfellet har jordskifteretten benyttet formen jordskifteavgjørelse, selv om det er angitt at avvisningen bygger på jordskifteloven § 3-17, og ikke på én av de bestemmelsene som omfattes av oppregningen i § 6-23 fjerde ledd bokstav a. Ankeutvalget ser det likevel slik at "avvisningen" bygger på at de materielle vilkårene for jordskifte etter jordskifterettens syn ikke er oppfylt. Det er da riktig lovforståelse å anse anken til lagmannsretten som en anke over jordskifteavgjørelse, slik at lagmannsretten skal behandle ankesaken etter reglene i jordskifteloven § 8-7 andre ledd.
- (13) Anken må etter dette forkastes. Spørsmålet om jordskifteretten hadde adgang til å avvise saken på det angitte grunnlaget, må lagmannsretten ta stilling til ved sin behandling av ankesaken.
- (14) Ankemotparten har krevd dekket sakskostnader for Høyesterett med 11 250 kroner, inkludert merverdiavgift. Kravet tas til følge. De ankende partene pålegges solidarisk ansvar for sakskostnadene, jf. tvisteloven § 20-6 andre ledd.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler A, B, C, D, E, F, G og H én for alle og alle for én til X kommune 11 250 – ellevetusentohundreogfemti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Espen Bergh
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Riktig utskrift:

